

ILAVSKÝ MESAČNÍK

Kultúrno-spoločenské noviny obyvateľov mesta Ilava Ročník XXXII. 23. jún 2026 ZDARMA!

Joža Uprka sa vracia do Klobušíc

Slávnostné odhalenie pamätnej tabule, výstava obrazov
a bohatý kultúrny program už 1. júla

Nové multifunkčné
 ihrisko v areáli
 základnej školy
 už slúži deťom
 a verejnosti.

STRANA 2

Poslanci schválili
 úver na dokončenie
 rekonštrukcie DK,
 zadlženosť Ilavy
 zostava nízka.

STRANA 3

Alexander Balucha
 zmapoval históriu
 ilavskej väznice
 v novej publikácii.

STRANA 8 - 9

UVEDNÍK EDITORIÁL

Vážení spoluobčania,
Jednou z tých pozitívnych vecí na práci primátora je skutočnosť, že môže viac „objavovať“ históriu mesta a obyvateľov, ktorí boli v minulosti jeho súčasťou. Jednou z takýchto osobností je nepochybne maliar moravského pôvodu Joža Uprka, ktorý istú časť svojho života býval v Klobušiciach. Túto znalosť som mal aj v predchádzajúcom období, ale až po nadviazaní spolupráce s Galériou Joži Uprky, ktorá sídli v Uherskom Hradišti a po jej návšteve som skutočne pochopil, aký fenomenálny umelec tu žil a pôsobil. Jeho tvorba bola zameraná najmä na zobrazenie života slováckeho vidieka a z Moravy k nám na Považie prišiel, aby načerpal novú inšpiráciu. V jeho maľbách nám tak zanechal jedinečnú atmosféru a farebnú krásu tej doby. Už 1. júla budete mať skvelú príležitosť pozrieť si niektoré originálne diela tohto umelca európskeho formátu. Vernisáž bude spojená s odhalením pamätnej dosky autorovi a pestrým kultúrnym programom českých a slovenských súborov. Verím, že sa tam spolu stretneme a zabavíme.

V tomto mesiaci prebehlo na našej základnej škole stretnutie škôl družobných miest z Poľska a Česka. Dobrou správou je, že sa nám podarilo stihnúť termín podujatia a počas uvítania hostí sme slávnostne prestrihli pásku na našom komplexne zrekonštruovanom ihrisku. Na tento projekt sme dostali finančný nenávratný príspevok z Európskej únie vo výške 333.200 eur, a to z Programu Slovensko. Zároveň sme položili nový asfalt na parkovisko s prístupovou cestou a opravili niektoré chodníky v areáli školy. Po dobudovaní externej učebne, s predpokladaným termínom počas letných prázdnin, budú mať naše deti pekne vynovený školský areál.

Vo vydaní Ilavského mesačníka sa venujeme ďalším zaujímavým témam a udalostiam, ktoré sa udiali v našom meste počas uplynulých dvoch mesiacov.

Príjemné čítanie Vám želá
Viktor Wiedermann
primátor mesta Ilava

NOVÉ MULTIFUNKČNÉ IHRISKO v areáli ZŠ je oficiálne otvorené

V areáli Základnej školy v Ilave sme slávnostne otvorili zrekonštruované multifunkčné ihrisko. Projekt bol spolufinancovaný Európskou úniou v rámci Programu Slovensko. Športovisko bude slúžiť nielen žiakom školy počas vyučovania, ale aj obyvateľom mesta vo voľnom čase.

Slávnostné otvorenie sa uskutočnilo počas medzinárodného stretnutia partnerských škôl a miest. Do Ilavy pri tejto príležitosti zavítali delegácie z družobných miest Klimkovic z Českej republiky a Mikołów z Poľska. Po symbolickom prestrihnutí pásky si žiaci z partnerských škôl nové športovisko vyskúšali počas športových súťaží.

Rekonštrukcia športoviska zahŕňala kompletnú obnovu multifunkčného ihriska určeného pre viaceré druhy športov, vybudovanie bežeckej dráhy na 60 metrov, doskočiska pre skok do diaľky, nových prístupových chodníkov a osadenie nového oplotenia. Športový povrch je odolný voči poveternostným vplyvom, UV

žiareniu a zároveň umožňuje bezpečné využívanie športoviska počas celého roka.

„Obnova školského športoviska bola pre nás dôležitou investíciou do kvality života detí a mládeže v našom meste. Som rád, že sa nám podarilo vytvoriť moderný areál, ktorý bude slúžiť nielen počas vyučovania, ale aj verejnosti vo voľnom čase,“ uviedol primátor mesta Ilava Viktor Wiedermann.

Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou v rámci Programu Slovensko. Celkové náklady na realizáciu dosiahli 359 856 eur. Ilava získala dotáciu vo výške 333 200 eur, pričom spolufinancovanie z rozpočtu mesta predstavovalo 26 656 eur.

Keďže ide o verejný priestor,

mesto chce zabezpečiť aj ochranu pred vandalizmom. Na najbližšom mestskom zastupiteľstve sa preto bude schvaľovať vybudovanie kamerového systému, ktorý bude

monitorovať čistotu a poriadok v celom areáli. Technológie sú však len jednou časťou riešenia – dôležité je, aby deti aj dospelí rešpektovali, že ide o nové spoločné prostredie a správajú sa k nemu ohľaduplne.

Okrem moderného športového areálu nájdú návštevníci v školskom dvore aj nové workoutové ihrisko, ktoré chce mesto do budúcnosti ešte rozšíriť o ďalšie cvičiace stroje. Tým však rozvoj areálu nekončí. Ďalší školský rok by mali žiaci začať s novou externou učebňou. Tá je už aktuálne vo výrobe a v školskom dvore má pribudnúť počas letných prázdnin. V pláne sú tiež ďalšie investičné akcie, medzi ktoré patrí revitalizácia detského ihriska na Medňanskej ulici či výmena povrchu na futbalovom ihrisku. **-nh-**

Spolufinancovaný
Európskou úniou

PROGRAM
SLOVENSKO

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Modernizácia areálu ZŠ pokračovala obnovou parkoviska

Súčasťou investícií do areálu Základnej školy v Ilave na Medňanskej ulici bola aj rekonštrukcia parkoviska, príjazdovej cesty a chodníka. Mesto na projekt vyčlenilo viac ako 58-tisíc eur z vlastného rozpočtu.

Obnova bola nevyhnutná vzhľadom na dlhodobý poškodený stav spevnených plôch. Pôvodný povrch znižoval komfort aj bezpečnosť všetkých, ktorí areál školy každodenne využívajú.

Pracovníci počas rekonštrukcie odstránili starý poškodený asfalt a nahradili ho novým. Súčasťou prác bolo aj vyznačenie nových parkovacích miest. Súčasťou prác bolo aj vyznačenie nových parkovacích miest.

Mesto financovalo investíciu z vlastných zdrojov. Celkové nákla-

dy na realizáciu dosiahli 58 076 €.

Práce sa podarilo zrealizovať

vo veľmi krátkom čase. Rekonštrukcia netrvala ani týždeň, vďaka čomu boli obmedzenia pre žiakov, rodičov a zamestnancov školy minimálne.

-nh-

Mesto Ilava preinvestovalo od roku 2019 viac ako 9 miliónov eur, ďalšie projekty sú v príprave

Modernizácia našich škôl, ciest aj verejných služieb napreduje vďaka efektívnemu hospodáreniu a úspešnému čerpaniu dotácií. Pozrite si prehľadný sumár investícií.

Bilancia investícií (2019 – 5/2026)

Mesto Ilava za toto obdobie úspešne dokončilo alebo má aktuálne rozpracované projekty v celkovej hodnote 9 364 000 €.

Financovanie sme zabezpečili z viacerých zdrojov:

- 4 983 000 € (vrátane bankových úverov 1 783 000 €) – zdroje mesta
- 2 731 000 € – externé zdroje (dotácie, EÚ fondy, NFP)
- 1 650 000 € – výhodný úver z Environmentálneho fondu so splatnosťou 20 rokov a úrokom 0,1 % p.a.

Pripravené eurofondové projekty

V rozvoji mesta pokračujeme. Máme schválené a pripravené ďalšie projekty z eurofondov v celkovej hodnote 3 697 055 €:

- 1 924 000 € – Zariadenie pre seniorov Ilava
- 1 463 142 € – Zavádzanie systému množstvového zberu odpadu
- 202 000 € – Rekonštrukcia Mestského múzea v Ilave
- 107 913 € – Modernizácia šiestich autobusových zastávok

O realizácii jednotlivých projektov budeme priebežne informovať na webe mesta a sociálnych sieťach.

-nh-

Poslanci schválili úver na dokončenie rekonštrukcie domu kultúry, zadlženosť Ilavy zostáva nízka

Ilava pokračuje v rekonštrukcii interiéru domu kultúry. Mestské zastupiteľstvo schválilo prijatie úveru vo výške 641-tisíc eur, ktorý bude použitý na modernizáciu vnútorných priestorov a zlepšenie podmienok pre organizovanie kultúrnych, spoločenských a komunitných podujatí.

Hlavný kontrolór mesta Vladimír Leško preveril splnenie podmienok podľa § 17 ods. 6 písm. a) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a skonštatoval, že mesto spĺňa podmienky na prijatie úveru.

Z pohľadu mestských financií ide o bezpečný krok. Zadlženosť mesta pred prijatím úveru bola na úrovni 6,3 %. Po jeho načerpaní dosiahne 15,7 %, čo predstavuje približne 197,57 € na jedného obyvateľa.

Aj po prijatí úveru zostáva

zadlženosť mesta porovnateľná alebo nižšia ako v prípade viacerých miest Trenčianskeho kraja. Pre porovnanie, krajské mesto Trenčín eviduje zadlženosť na úrovni 18,8 % (245 € na obyvateľa), Trenčianske Teplice 17,4 % (215 € na obyvateľa), Partizánske 16,9 % (197 € na obyvateľa) a susedný Púchov 15,3 % (211 € na obyvateľa). Najzadlženejším mestom v kraji je Nová Dubnica s mierou dlhu 29,4 % (308 € na obyvateľa).

-nh-

Mesto podporilo činnosť organizácií sumou 32 000 eur

V súlade so Všeobecne záväzným nariadením mesta Ilava č. 2/2021 o podmienkach poskytovania dotácií z rozpočtu mesta zverejňujeme prehľad dotácií schválených Mestským zastupiteľstvom v Ilave na rok 2026. Dotácie sú určené na podporu činnosti organizácií a združení pôsobiacich v oblasti športu, kultúry, vzdelávania, sociálnej oblasti a ďalších verejnoprospešných aktivít.

V nasledujúcej tabuľke prinášame prehľad poskytnutých dotácií.

DIVADELNÝ SÚBOR MASKY, o.z., Ilava	700 €
DPO SR, Dobrovoľný hasičský zbor Ilava, o.z., Ilava	1 000 €
DPO SR, Dobrovoľný hasičský zbor Iliavka, o.z., Ilava-Iliavka	1 000 €
Folklórny súbor STRÁŽOV, o.z., Ilava	2 500 €
FOTOKLUB POVAŽIE, o.z., Ilava-Klobušice	100 €
Jednota dôchodcov na Slovensku, ZO JDS Ilava, o.z., Ilava	300 €
Klub slovenských turistov Tuláci Ilava, o.z. Ilava	900 €
Spoločne proti reume	500 €
Mestský futbalový klub Ilava, o.z., Ilava	8 200 €
MLMF	500 €
Občianske združenie Zmiešaný spevácky zbor ILAVČAN, Ilava	1 200 €
Občianske združenie Klobušice	3 000 €
Slovenský zväz zdravotne postihnutých, ZO, Ilava	500 €
Materské centrum DUBÁČIK	300 €
Telovýchovná jednota Sokol Ilava, o.z. Ilava	8 300 €
LIONS Ilava	3 000 €

-MsÚ-

Dobrovoľní hasiči v Iľave zveľaďujú svoju požiarňu zbrojnicu

V uplynulých troch mesiacoch bolo v priestoroch požiarnej zbrojnice Dobrovoľného hasičského zboru v Iľave naozaj rušno. Naši hasiči sa pustili do rozsiahlej rekonštrukcie dolných priestorov – garáží a šatní, ktoré po dlhých rokoch potrebovali obnovu.

Finančné prostriedky získané počas výjazdu vlády boli použité na výmenu nových garážových brán. Keďže sa zároveň plánovala aj inštalácia systému Fireport, naši členovia sa rozhodli využiť túto príležitosť naplno a svojpomocne zrekonštruovať aj ostatné priestory v spodnej časti zbrojnice.

Rekonštrukcia bola rozsiahla – garáže aj šatne prešli kompletnou obnovou. Bolo potrebné odstrániť staré vrstvy, naniest nové omietky a stierky, vybetónovať podlahy, urobiť novú elektroinštaláciu, obnoviť stropy a osadiť nové okná.

V rámci rekonštrukcie sa zrealizovala aj nová hydroizolácia,

pričom náročné výkopové práce museli naši hasiči vykonávať ručne. Súčasťou obnovy sú aj nové skrine na uloženie zásahových odevov, ktoré našim hasičom zabezpečia lepšie zázemie pri ich pripravenosti na výjazdy.

Veľký kus práce však odvedli predovšetkým samotní členovia dobrovoľného hasičského zboru. Počas troch mesiacov venovali rekonštrukcii svoj voľný čas, energiu aj pracovné nasadenie. Mnohí z nich trávili na zbrojnici celé dni – od rána až do večera, často doslova do zotmenia. Všetky tieto práce robili dobrovoľne, bez nároku na odmenu, len z ochoty pomôcť a zlepšiť podmienky pre fungovanie hasičského zboru. Práve ich obetavosť, pracovitosť a ochota venovať svoj čas sú tým, čo dáva tejto rekonštrukcii skutočnú hodnotu.

Do obnovy sa zapojili aj naše hasičky, ktoré pomáhali tam, kde

bolo treba – priniesli teplý obed, pripravili sladké koláče, pomohli s upratovaním či čistením priestorov. Aj vďaka tejto podpore sa práca zvládala ľahšie a celá rekonštrukcia sa niesla v duchu spolupatričnosti a dobrej spoločnej práce.

Veľké poďakovanie patrí mestu Iľava, ktoré poskytlo finančné prostriedky na materiálne zabezpečenie tejto rekonštrukcie. Bez ich podpory by nebolo možné zrealizovať takú rozsiahlu obnovu a prerobiť priestory hasičskej zbrojnice do dnešnej podoby. No skutočnú hodnotu tomuto dielu dali naši dobrovoľní hasiči svojou nezištnou prácou, odhodlaním a časom, ktorý venovali spoločnej veci. Výsledkom nie je len obnovený priestor, ale aj dôkaz, že tam, kde je ochota, spolupatričnosť a srdce pre komunitu, vznikajú hodnoty, ktoré majú skutočný význam.

-DHZ Iľava-

Aktívne mesiace dobrovoľných hasičov z Iľavy

Uplynulé mesiace boli pre Dobrovoľný hasičský zbor Iľavka plné podujatí, súťaží, úspechov aj spoločných stretnutí. Reprezentovali sme obec na viacerých akciách a zároveň sme sa venovali práci s mladou generáciou.

Máj sa niesol v znamení hasičských podujatí a súťaží. Pri príležitosti sviatku svätého Floriána sa naši hasiči zúčastnili podujatia Deň hasičov v Trenčíne, kde sme prezentovali našu techniku – Iveco Daily CAS 15 a štvorkolku Can-Am Traxter. Návštevníci mohli bližšie spoznať náročnú a zodpovednú prácu hasičov.

Naši mladí hasiči sa počas mája zúčastnili súťaže v Kvásove, kde predviedli žiaci aj kinderka bojovnosť, tímového ducha a veľkú snahu podať čo najlepší výkon. Súťažný deň si všetci užili a odniesli si nové skúsenosti aj motiváciu pokračovať ďalej.

Veľký úspech prišiel aj na okresnej súťaži v Hornej Porube, kde naši dorastenci pri svojej premiére ako nový tím vybojovali krásne 3. miesto. Sme veľmi hrdí aj na naše ženy a mužov, ktorí nás reprezentovali a ukázali bojovnosť i odhodlanie.

Začiatkom júna nás potešila aj správa, že projekt Detská hasičská súťaž – Plameň Iľavka získal podporu v participatívnom komunitnom rozpočte Trenčianskeho samosprávneho kraja. Ďakujeme všetkým, ktorí nás podporili svojím hlasom, zdieraním a povzbudením. Táto podpora je pre nás veľkou motiváciou pokračovať v práci s deťmi a rozvíjať mladých hasičov v našej obci.

Ďakujeme všetkým členom, podporovateľom, rodičom aj priateľom DHZ Iľavka za pomoc, podporu a ochotu byť súčasťou našich aktivít. Tešíme sa na ďalšie spoločné podujatia a výzvy.

-DHZ Iľavka-

Hasiči z Iľavy navštívili škôlku v Klobušiciach

Pri príležitosti sviatku svätého Floriána, patróna všetkých hasičov, prišli členovia Dobrovoľného hasičského zboru z Iľavy potešiť tých najmenších. Zavítali do materskej školy v Klobušiciach.

Pre deti to bol nezabudnuteľný zážitok. Na školskom dvore si mohli zblízka pozrieť naozajstné hasičské auto a tí najodvážnejší si doň aj smelo sadli. Deti si vyskúšali ťažkú hasičskú výstroj

a najväčšiu radosť vyvolalo striekanie vody z hadice.

Okrem zábavy a hier sa deti dozvedeli veľa zaujímavostí o odvážnej práci hasičov. Hasiči si pripravili prednášku o bezpečnosti a ukázali techniku, ktorú používajú pri práci. Ako poďakovanie si deti spolu s pani učiteľkami pripravili pre hasičov milé prevkapanie v podobe kreslených obrázkov.

-MŠ Klobušice-

STAVANIE MÁJOV SPOJOLO GENERÁCIE

Tradičné stavenie májov patrí v Ilave k obľúbeným podujatiam, ktoré každoročne pripomínajú príchod jari. Aj tento rok sa stali na štyroch miestach – v centre mesta, v Klobušiciach, v Klube dôchodcov aj v Iliavke.

Na Mierovom námestí sa o postavenie mája postarali Technické služby mesta Ilava. Predchádzalo mu zdobenie, do ktorého sa s nadšením zapojili deti z materskej školy.

V Klobušiciach pomohol pri stavaní mája

žeriav. Popoludnie spríjemnili programom deti z elokovaného pracoviska Materskej školy Klobušice, ktoré spolu s ďalšími desiatkami detí pomáhali s jeho výzdobou. Nechýbalo občerstvenie ani hudobný program.

Tradíciu si aj tento rok pripomenuli členovia Klubu dôchodcov v Ilave. Ženy pripravili farebné stuhy a výzdobu, muži sa postarali o samotné postavenie mája. Podujatie sa nieslo v príjemnej atmosfére a nechýbalo ani

občerstvenie. Guláš pre účastníkov pripravila predsedníčka klubu H. Šatková spolu s členkami H. Bednárovou, H. Fulecovou, G. Jarníkovou, M. Letkovou a M. Polačkom. O dobrú náladu počas spoločného posedenia sa postaral harmonikár Tonko Hajas.

V Iliavke vztýčili májručne dobrovoľní hasiči. Ani tu nechýbala dobrá nálada, ochotné ruky a pomoc mladších i starších.

-nh/Proszcuková-

Snem SZZP v Klobušiciach

V Klobušiciach sa uskutočnil snem Slovenského zväzu zdravotne postihnutých (SZZP), ktorý spojil členov organizácie z viacerých regiónov. Svoje zastúpenie na podujatí mali aj členovia zväzu z Ilavy.

Súčasnou programom bola voľba nového vedenia okresnej rady SZZP. Za nového predsedu bol zvolený Peter Vrabec, ktorý vo funkcii nahradil doterajšieho predsedu Ladislava Mazána.

Slovenský zväz zdravotne postihnutých dlhodobo združuje ľudí

so zdravotným znevýhodnením a venuje sa podpore ich práv a záujmov. Prostredníctvom svojej činnosti pomáha zlepšovať podmienky pre každodenný život svojich členov, organizuje spoločenské a kultúrne podujatia a poskytuje pomoc pri riešení rôznych životných situácií.

Snem bol príležitosťou na zhodnotenie doterajšej činnosti, výmenu skúseností a diskusiu o ďalšom smerovaní organizácie.

Všetkým členom Slovenského zväzu zdravotne postihnutých patrí poďakovanie za ich aktívnu prácu a dlhodobé úsilie venované pomoci ľuďom so zdravotným znevýhodnením.

-nh-

Digitálny svet už nie je pre seniorov z Ilavy neznámy

Viac ako 230 seniorov z Ilavy absolvovalo vzdelávací projekt Digitálni seniori. Počas piatich stretnutí sa naučili pracovať s tabletom, internetom či rozpoznávať online podvody. Mnohí z nich držali tablet v rukách po prvý raz.

Účastníci projektu Digitálni seniori, ktorý sa v uplynulých mesiacoch realizoval pod záštitou Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR, si osvojili základy digitálnej gramotnosti. V menších skupinách absolvovali päť stretnutí zameraných na praktické využitie moderných technológií v každodennom živote.

„Niektorí účastníci už mali skúsenosti so smartfónom,

no boli aj takí, ktorí používali len tlačidlový telefón. Pre viacerých bol tablet úplnou novinkou. Napriek tomu sa všetci dokázali posunúť dopredu a naučiť sa nové veci,“ priblížila školiteľka Katarína Turzová.

Väčšina seniorov sa na kurz prihlásila s cieľom rozšíriť si vedomosti a lepšie sa orientovať v digitálnom svete. Najväčší ohlas mala téma vyhľadávania informácií na internete. Seniorov zaujala možnosť hlasového zadávania požiadaviek do vyhľadávacieho pomocou mikrofónu, vďaka ktorému nemusia písať text na klávesnici.

„Prinieslo nám to veľa nových poznatkov. Vieme sa lepšie orientovať na internete, pracovať s tabletom a máme väčšiu istotu

pri používaní technológií,“ zhodli sa seniorky Emília a Jarmila. Ocenili aj čas venovaný kybernetickej bezpečnosti. Hoci ich rodina už predtým upozorňovala, aby si dávali pozor na podvodné správy a odkazy, po absolvovaní školenia vedľa lepšie rozoznať riziko podvodu.

Na záver kurzu účastníci absolvovali výstupný test, ktorým si overili získané vedomosti. Odmenou za úspešné zvládnutie školenia bol pre každého z nich nový tablet a dátový balíček na jeho využívanie.

Projekt Digitálni seniori priniesol staršej generácii v Ilave nielen nové zručnosti, ale aj väčšiu samostatnosť a sebadôveru. Pre mnohých bol zároveň dôkazom, že na učenie sa nových vecí nikdy nie je neskoro.

-nh-

Staré hniezdo na komíne bolo poškodené a hrozilo, že sa v ňom bociany tento rok neusídlia. Do obnovy sa pustil majiteľ miestnych stavební Miroslav Prostinák. Dnes už v novom hniezde pár bocianov sedí na vajčkách.

Bociany sa do Ilavy vracajú dlhé roky, no komín, na ktorom hniezdia, bol pred pár rokmi v havarijnom stave. Bolo potrebné ho opraviť a zároveň vytvoriť podmienky, aby sa naň vtáky mohli opäť vrátiť.

Do obnovy sa pustil majiteľ miestnych stavební Miroslav Prostinák spolu s ďalšími ľuďmi, ktorým záleží na tom, aby sa bociany do mesta naďalej vracali. Komín zvnútra omietli, spevnili novými kovovými obrúčkami a na vrchol osadili pevnú základovú konštrukciu. Nové hniezdo vyrobili z konárov a na vrchol komína ho vynesol ilavský horolezec, po ktorom tam dodnes zostali skoby.

Tri roky sa do hniezda vracal ten istý pár bocianov, no po čase jeden z partnerov zahynul. Keď sa nasledujúcu jar vrátil osamelý samec, našiel si svoje pôvodné hniezdo obsadené novým párom. Medzi bocianmi sa strhol súboj, z ktorého vyšiel víťazne pôvodný obyvateľ, akoby presne vedel, kam patriť.

V ILAVE OBNOVILI BOCIANIE HNIEZDO. O opravu sa postaral miestny podnikateľ

Zostala len konštrukcia

Miroslav Prostinák tento rok kontroloval hniezdo dronom. Zistil, že z pôvodného hniezda zostala iba konštrukcia bez konárov. Predpokladá, že hniezdo poškodili samotné bociany počas súboja. Hrozilo tak, že sa na komíne už neusídlia.

Majiteľ preto kontaktoval ornitológa a spoločne hľadali spô-

sob, ako bociany v Ilave udržať. Na odporúčanie odborníka dal vyrobiť nové, približne 1,5-metrové hniezdo. Pri jeho osádzaní pomohol Miroslav Gula, ktorý sa venuje výškovým prácam. Pomocou plošiny a žeriava upevnil nové hniezdo na vrchol komína vystlané slamou a trávou.

Termín bol hraničný

Práce realizovali v apríli, keď

už boli bociany na Slovensku a väčšina párov mala svoje hniezda obsadené. Napokon sa to podarilo. Nové hniezdo si našiel pár oneskorencov, ktorý sa v ňom usídlil a dnes už sedí na vajčkách.

„Každé ráno sa tam pozriem a mám z toho radosť. A myslím si, že tým robíme radosť aj ostatným ľuďom,“ hovorí s úsmevom Miroslav Prostinák. **-nh-**

Poľovníci deťom prilákali do Klobušíc stovky rodín

Park kaštieľa v Klobušiciach sa v nedeľu 14. júna zaplnil stovkami rodín. Obľúbená akcia, ktorú pripravila Okresná poľovnícka komora Ilava v spolupráci s mestom Ilava, ponúka pestrý program pre deti aj dospelých.

Deti si mohli zblízka pozrieť dravce, poľovné psy aj iné zvieratá, zajazdiť si jazdu na koni, zapojiť sa do súťaží či tvorivých aktivít a zabaviť sa pri predstavení divadla ZábavKa. Nechýbala ani lesná pedagogika, maľovanie na tvár, cukrová vata a množstvo ďalších atrakcií.

Neodmysliteľnou súčasťou podujatia bola súťaž vo varení guláša o Putovný pohár primátora mesta

Ilava. Tento rok si silu zmeralo 13 súťažných tímov. V silnej konkurencii nakoniec porotu najviac očaril guláš z kotlíka PS Lieskovec – DAN Nová Dubnica. Putovný pohár víťaznému tímu slávnostne odovzdal zástupca primátora mesta Ilava Anton Bajžík.

Na striebornej priečke sa umiestnilo družstvo PR Jastrabské a pomyselný bronz si odniesli poľovníci z PZ Borokové Vápeč Poruba – Ilava.

-nh-

Medzinárodný deň detí v Ilave

Mesto Ilava pripravilo pri príležitosti Medzinárodného dňa detí podujatie, ktoré patrilo všetkým malým oslávencom. Program ponúkol množstvo aktivít, do ktorých sa zapájali deti rôznych vekových kategórií. Nechýbali súťaže, zábavné hry ani obľúbená detská diskoteka, ktorá rozprúdila tanečný parket. Veľký úspech mala aj pojazdná hladkacia minizoo, kde si deti mohli zblízka pozrieť a pohladkať zvieratká. O veselú atmosféru sa postarali aj obľúbené postavičky Minnie a Mimon, ktoré deti sprevádzali

počas programu.

Do programu sa zapojili aj športovci z tímu Lions Ilava, ktorí verejnosti predstavili nový druh športu vznikajúci v Ilave – biliard hokej. Deťom ukázali, ako sa tento šport hrá a v krátkosti ich oboznámili s pravidlami. Záujem prejavili aj rodičia, ktorí sa informovali o možnostiach zapojenia detí do krúžkovej činnosti. **„Sme radi, že sme sa mohli zúčastniť na podujatí a predstaviť náš šport širokej verejnosti. Teší ma, že sme vzbudili záujem aj u detí a rodičov, možno z nich vyrastú aj noví hráči nášho tímu,“** uviedol prezident klubu Radek Markovič.

● ● ●

Program k MDD pripravili aj v Centre pre deti a rodiny Ilava – Klobušice. Deti si vyskúšali rôzne športové aktivity, zapojili sa do tvorivých dielní a interaktívnych hier. Súčasťou dňa boli aj ukážky práce hasičov a mestskej polície či jazda na motorke. Okrem toho sa deti hravou formou učili o bezpečnom správaní a riešení krízových situácií.

-nh-

Hudobná jar spojila mladé talenty aj medzinárodných umelcov

Ilavská hudobná jar 2026 priniesla 15. mája do mesta dva výnimočné kultúrne zážitky. Popoludňajší program otvorilo podujatie s názvom Dve mestá - jeden život. V rámci neho sa na pódiu stretli a spoločne predstavili žiaci ZUŠ v Ilave a partnerskej ZUŠ Klimkovice z nášho družobného mesta. Návštevníci si mohli vychutnať pestré vystúpenia tanečného, hudobného a literárno-dramatického odboru. Súčasťou podujatia bola aj výstava prác žiakov výtvarného odboru.

Kultúrny program pokračoval koncertom orchestra Collegium Musicum Comaromiensis v Kostole všetkých svätých. Publikum si vychutnalo klasickú komornú hudbu v podaní hudobníkov zo Slovenska,

Rakúska a Maďarska.

Orchester z Komárna vedie Dr. Zoltán Sebök, člen Barošovej asociácie a dlhoročný priateľ Ilavy, ktorý naše mesto pravidelne navštevuje aj ako člen maďarskej družobnej dele-

gácie. Ako sólistka večera vystúpila Zuzana Bazsó Horváthová.

Vzácná návšteva z družobného mesta Győr

V piatok sme privítali aj hostí z maďarského družobného mesta

Győr. Do Ilavy zavítali predseda Spoločnosti Gábor Barossa v Győri Dr. Péter Schmidt a komisár starostu Balázs Pollreisz. Počas návštevy mesta si pozreli obe kultúrne podujatia a navštívili aj hrobku Gábor Barossa v Klobušiciach. -nh-

MŠ Ilava: Učenie o prírode hrovou formou

Dňa 22. apríla sa v našej materskej škole oslavoval Deň Zeme, a to vo veľkom! Chceli sme ukázať, že každé dieťa u nás vie, aká je pre nás naša planéta dôležitá. Počas dňa sme sa venovali najmä téme triedenia odpadu a recyklácie. Deti si hrovou formou osvojovali vedomosti o tom, prečo je dôležité chrániť životné prostredie. Svoje vedomosti a šikovnosť si preverili pri riešení tematických úloh, puzzle či sudoku. „Hoci sme len malé deti, už vieme

triediť smeti. Čistili sme jazierka malé, aby žabky mohli veselo kríkať stále. Šarapatko šarapatil a rozhádzal po školskom dvore veľa smeti, preto sme ich pozbierali a aj sme si pri tom zaspievali o tom, čo sa páči našej Zemi,“ opísali svoje zážitky deti v básničke.

Záver dňa patril spoločnej zábave. Za sprievodu usmievavého slniečka si deti spoločne zatancovali a zaspievali. Bol to skrátka super deň! -Mária Jakubcová, ZRMŠ-

DEŇ TANCA V MŠ ILAVA

Tohtoročný 29. apríl nebol v našej materskej škole len obyčajným dňom. Náš školský dvor sa premenil na jedno veľké tanečné pódium, kde hlavnú úlohu hrali radosť z pohybu a spoločná energia. Rozhodli sme sa totiž osláviť Medzinárodný deň tanca tak, ako sa patrí – tancom pod holým nebom!

Možno sa pýtate, aký bol hlavný cieľ tohto dňa. Medzinárodný deň tanca, ktorý si svet pripomína na počesť reformátora baletu J. G. Noverra, má jasné poslanstvo: spájať ľudí. Tanec je univerzálny jazyk, ktorý nepotrebuje slov. Jeho cieľom je búrať bariéry medzi nami, oslavovať rozmanitosť a ukázať, že pohyb je tou najprírodzenejšou cestou k radosť a duševnej pohode.

Tento rok išlo o náš úplne prvý ročník. Školským dvorom zneli rôzne žánre a bolo úžasné sledovať, ako sa do rytmu zapájajú nielen deti, ale aj pani učiteľky. Dvor zaplnila vlna pozitívnej nálady, smiechu a kreatívnych tanečných kreácií.

Prvý ročník dopadol nad očakávanie a ukázal nám, koľko talentu a energie sa v nás skrýva. Už teraz vám však môžeme sľúbiť jednu vec: Týmto nekončíme! Máme v pláne v tejto tradícii pokračovať a už teraz sa tešíme, ako o rok opäť spoločne roztancujeme našu materskú školu. Ďakujeme všetkým, ktorí sa pridali a urobili tento deň nezabudnuteľným. Vidíme sa na tanečnom parkete (teda na dvore) opäť o rok. -Mária Jakubcová, ZRMŠ-

Spoločné čistenie prírody v Iliavke

Deň Zeme si pripomenuli aj obyvatelia Iliavky, ktorí sa zapojili do čistenia svojho okolia. Spoločne sa pustili do upratovania prírody. Do akcie sa zapojili deti aj dospelí, ktorí počas spoločného dopoludnia zbierali odpad v okolí mestskej časti. Výsledkom bolo množstvo vyzbieraného odpadu, ale aj dobrý pocit z vykonanej práce. Ďakujeme všetkým, ktorí priložili ruku k dielu a pomohli skrášliť

svoje okolie. Každý vyzbieraný kúsok odpadu predstavuje krok k zdravšiemu životnému prostrediu. -DHZ Iliavka-

Dvadsaťštyri rokov pracoval vo väzenskej službe, ďalšie roky strávil v archívoch a nad historickými dokumentmi. Výsledkom jeho dlhoročného bádania je nová publikácia *Úteky, popravy a riaditelia v histórii väznice Ilava*, ktorú predstavil počas besedy a krstu v Kultúrnom dome v Klobošiciach.

K histórii ilavskej väznice sa Alexander Balucha nedostal ako historik. Vyštudoval pedagogiku a krátko pôsobil ako učiteľ. Neskôr prijal ponuku pracovať vo väznici v Ilave, kde strávil dve desaťročia na pozíciách vychovávateľ, zástupca vedúceho oddelenia výkonu trestu (OVT) a vedúci OVT.

„Vymeniť žiakov za zločincov nebolo ľahké rozhodnutie, ale už od začiatku ma táto práca zaujala a môžem povedať, že aj bavila. Dovtedy som sa o problematiku väznenstva vôbec nezaujímal, nieto ešte, aby som písal o histórii,“ spomína autor.

Práve dlhoročná pracovná skúsenosť mu podľa vlastných slov pomohla lepšie pochopiť fungovanie inštitúcie a neskôr aj historické súvislosti. *„Moja osobná pracovná skúsenosť vo väznici mi umožnila nahliadnuť za kulisy každodenného života a lepšie dekódovať súčasné i historické procesy v inštitúcii. Historický pohľad mi však pomáha zachovať si kritický odstup, vnímať premeny a hľadať súvislosti,“* vysvetľuje.

Záujem prerástol do systematického výskumu

Počas rokov si začal zhromažďovať materiály o minulosti väznice. Najskôr ich využíval pri prezentáciách pre návštevy a delegácie. O napísaní knihy vtedy ešte nemyslel. *„Bohatá a pestrá história tohto ústavu ma zaujala natoľko, že som sa popri svojej práci začal venovať skúmaniu jej minulosti a zbieraniu historických podkladov, textových i obrazových materiálov,“* hovorí.

Prvá publikácia *Hrad a väznica Ilava* od založenia po súčasnosť vyšla v roku 2016. Ako s úsmevom spomína, impulz prišiel od vtedajšieho riaditeľa väznice. *„Povedal mi: Napíšeš knihu! A ja som ju podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia napísal.“*

Po jej vydaní však zistil, že mnohé témy si zaslúžia podrobnejšie spracovanie. Začal preto opäť navštevovať archívy, vyhľadávať dokumenty a overovať údaje, ktoré sa postupne stali základom

Alexander Balucha zachytil príbehy ilavskej väznice v novej knihe

novej publikácie.

Desať rokov pátrania po riaditeľoch

Jednou z hlavných tém novej knihy sú ľudia, ktorí stáli na čele ilavskej väznice. Práve táto časť si vyžiadala roky trpezlivej práce. *„Desať rokov mi trvalo, kým sa mi podarilo zrekonštruovať a doplniť zoznam o ďalších dvanásť mien zo starších čias,“* približuje.

Pri pátraní musel využívať archívy nielen na Slovensku, ale aj v Rakúsku, Maďarsku, Nemecku, Česku, Srbsku či Rumunsku. Výsledkom je doteraz najucelenejší prehľad vedenia väznice od jej vzniku.

Podľa Baluchovho výskumu stálo na čele ilavskej väznice počas jej 170-ročnej histórie 37 riaditeľov.

Úteky, ktoré prekvapili aj autora

Osobitnú kapitolu knihy tvoria úteky väzňov. Práve ich počet autora počas výskumu prekvapil. *„V prvej publikácii som sa zmienil o niekoľkých útekoch alebo pokusoch o útek. Až násled-*

Do štatistiky sú zarátané aj úteky z pracovísk, eskort či donucovacích pracovní. *„O útekoch samotných, ale i o pokusoch a pripravách som sa už zmienil, že ich bolo na pomery v Ilave až hrozivo veľa. Aj mňa samotného to prekvapilo vzhľadom na to, že spolu s Leopoldom ide o jednu z najstráženejších väzníc.“*

Pri výskume čerpal z osobných spisov väzňov, základných kníh väznených osôb, hlásení dozorných dôstojníkov, dobovej tlače i spomienok pamätníkov.

Osem rokov kopal tunel

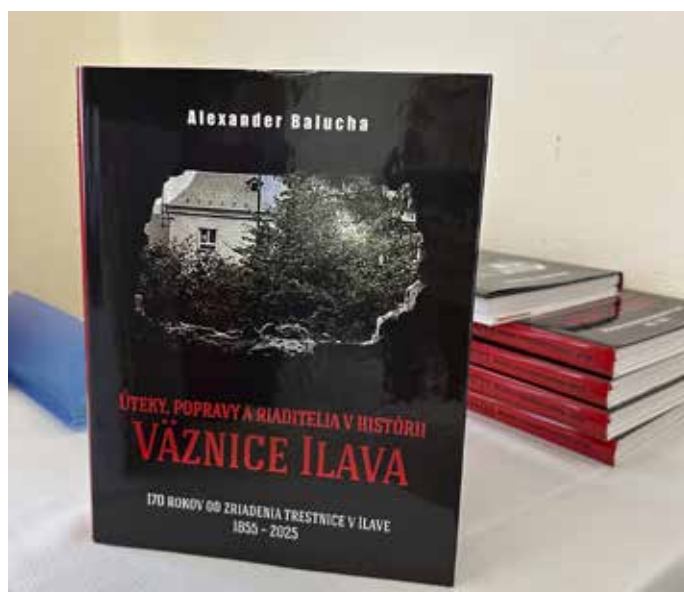
Medzi najpozoruhodnejšie príbehy patrí prípad väzňa odsúdeného na doživotie z roku 1895. Počas ôsmich rokov sa tajne prekopával zo svojej cely do odvodňovacieho kanála smerujúceho k Váhu. Otvor v cele maskoval posteľou a postupne vŕtal, vyrezával a rozkopával podlahu.

Keď sa mu po rokoch podarilo dostať na slobodu, zastavila ho železná mreža. Aj tú napokon vypáčil, no krátko po úniku narazil na dvoch podnapitých mužov, ktorí ho uďali. Strážne ho zadržali a vrátili späť do väznice. *„Tu môžeme naozaj hovoriť o bizarnosti,“* hovorí Balucha.

Zaujímavý je aj fakt, že dodnes nie je úplne jasné, akým spôsobom dokázal väzeň celé roky ukrývať vykopanú zeminu a zabezpečiť si nástroje potrebné

ným podrobným skúmaním som však zistil, že tých útekov bolo oveľa viac a čísla budú každému znieť neuveriteľne.“

Podľa doterajšieho výskumu sa v Ilave uskutočnilo viac ako 218 útekov, na ktorých sa podieľalo najmenej 1034 väznených osôb.

Nová publikácia Alexandra Baluchu vyšla s podporou nášho mesta.

na kopanie.

Keď z Ilavy utiekol Jozef Roháč

K najznámejším útekom patrí aj prípad nájomného vraha Jozefa Roháča, neskôr spájaného s organizovaným zločinom v bývalom Československu.

V roku 1986 sa spolu s ďalšími tromi väzňami pokúsil utiecť z Ilavy. Prepíli mreže a zo zviazaných plachiet si spravili lano. Dopomohlo im daždivé počasie a stavebná rozostavanosť ústavu.

Po prekonaní múrov ich spozorovali strážnici. Traja utečenci boli krátko nato zadržaní, Roháčovi sa však podarilo uniknúť. Niekoľko dní sa skrýval, presúval sa cez Považie a Liptov a využíval aj nákladné vlaky. Zadržali ho až po rozsiahlej pátracej akcii pri Liptovskej Mare.

Citlivá téma popráv

Významnú časť knihy tvorí aj kapitola venovaná popravám vykonaným v ilavskej väznici. „*Spracovať tému popráv najskôr nebolo v pláne, ale keď už som bol rozbehnutý, vrhol som sa aj na túto ťažkú výzvu.*“

Pri práci sa snažil vyhnúť senzáciám a sústrediť sa predovšetkým na historické fakty. „*Dôraz kladiem na faktografiu, nie na senzáciu či vyvolávanie šoku. Snažím sa prezentovať popravy v širšom historickom a spoločenskom kontexte.*“

Prvú popravu v ilavskej trestnici vykonali 12. júna 1862. Štátny kat majster Ferenc Kozarek vtedy na dvore obesil väžňa Pétera Rostu, známeho lúpežného vraha a účastníka vzbury aj prvého pokusu o útek z väznice.

Ďalšie popravy nasledovali až po viac ako storočí. V období rokov 1972 až 1975 boli v Ilave vykonané štyri tresty smrti uložené za obzvlášť brutálne vraždy. Poslednú popravu vykonali 20. októbra 1975.

Knihu predstavil v Klobušiciach

Novú publikáciu predstavil Alexander Balucha začiatkom júna počas besedy a slávnostného krstu v Kultúrnom dome v Klobušiciach. „*Beseda pre mňa nebola iba predstavením knihy. Bola predovšetkým stretnutím s ľuďmi, ktorí počúvali so záujmom, reagovali otázkami a často dopĺňali vlastné spomienky či postrehy. Počas rozprávania som si uvedomoval, že príbehy ukryté v archívoch, starých dokumentoch a zabudnutých spomienkach dokážu aj dnes osloviť a prebudiť záujem*

Ilustračná vizualizácia šibenice, ktorú použil kat Ferenc Kozarek pri poprave Pétera Rostu na dvore väznice 12. júna 1862.

o minulosť nášho regiónu,“ uviedol autor.

Vyvrcholením podujatia bol samotný krst. Krstným otcom publikácie sa stal riaditeľ ilavskej väznice Radomír Janík. „*Publikáciu sme sa rozhodli pokrstiť väzenským chlebom, symbolom skromnosti, odriekania a každodenného života za múrmi väznice. Spoločne sme rozlomili bochník chleba nad knihou a omrvinkami posypali jej stránky. V tej chvíli*

sa akoby symbolicky otvorili príbehy ľudí, osudov, útekov, popráv i zabudnutých mien, ktoré dlhé roky zostávali skryté v archívoch a pamäti času,“ opísal Balucha.

Súčastou podujatia bola aj autogramiáda a výstava výrobkov zhotovených odsúdenými. Návštevníci si mohli knihu zakúpiť priamo na mieste a mnohí požiadali autora o osobné venovanie.

Nová publikácia pritom zrejme nebude jeho poslednou. O jeho

výskumnú a autorskú prácu už prejavili záujem aj ďalšie ústavy. V najbližšom období by sa mal venovať histórii väznice v Bratislave, ktorá si tento rok pripomína 90. výročie svojho vzniku a oslovili ho aj z Banskej Bystrice, kde sa pripravujú na 130. výročie väznice. Zdá sa, že po príbehoch ukrytých za múrmi Ilavy budú nasledovať ďalšie kapitoly z dejín slovenského väzenstva.

-nh-

Ilavská väznica oslávila 170 rokov

Zbor väzenskej a justičnej stráže si pripomenul 170. výročie vzniku ilavskej väznice. Na podujatí sa zúčastnil aj primátor mesta Ilava Viktor Wiedermann, ktorý vo svojom príhovore vyzdvihol historický význam ústavu pre mesto aj jeho nezastupiteľnú úlohu v súčasnosti.

„*Vážený pán riaditeľ, vážení príslušníci Zboru väzenskej a justičnej stráže, vážení hostia, dámy a páni, dovoľte mi, aby som vás v mene mesta Ilava srdečne pozdravil pri príležitosti výnimočného jubilea – 170. výročia vzniku tunajšieho väzenského ústavu.*

Málokteré mesto na Slovensku je tak úzko až osudovo späté s jednou inštitúciou ako práve Ilava s touto väznicou. Už takmer dve storočia sú jej mohutné múry, ktoré kedysi slúžili ako hrad a neskôr kláštor, pevnou súčasťou našej identity. Tieto priestory sú zároveň svedkami rôznych období – od tých pokojných až po tie, ktoré neboli pre našu spoločnosť jednoduché. Ale aj to patrí k jej príbehu.

Vzťah medzi mestom a ústavom je dlhodobý a stabilný. Počas rokov sa vytvorila spolupráca, ktorú si vážime a považujeme ju za dôležitú. Ako príklad našej spolupráce môžeme uviesť vašu odbornú pomoc pri zostavovaní historickej expozície Ilavského múzea ako aj poskytnutie niektorých vystavených exponátov. Nedávna predajná výstava obrazov, ktorých autormi sú vaši verzenci, zaujala verejnosť a vyzbierané finančné prostriedky boli venované

na dobročinné účely. A takto by som mohol pokračovať ďalej...

Mesto Ilava sa vždy vyvíjalo v úzkom prepojení s vašou inštitúciou. Ste jeden z našich najväčších zamestnávateľov v regióne, na tomto mieste pracujú naši susedia a priatelia. A práve na nich chcem dnes upriamiť svoju pozornosť – na ľudí v uniformách aj v civilnom odevu. Vaša práca zostáva bežnému oku často skrytá, no je mimoriadne náročná a zodpovedná. Vyžaduje si nielen disciplínu a profesionalitu, ale aj obrovskú dávku psychickej odol-

nosti a ľudskosti v prostredí, ktoré nie je jednoduché. Za to vám patrí náš úprimný obdiv.

Dovoľte mi preto poďakovať Vám, pán riaditeľ, celému vedeniu ústavu, príslušníkom aj civilným zamestnancom za vaše nasadenie. Ďakujem vám za dlhoročnú spoluprácu s mestom Ilava a verím, že v tomto duchu budeme pokračovať aj naďalej.

Pri príležitosti výročia vám prajem veľa síl, pracovných úspechov a aby si ústav aj naďalej zachoval stabilitu, odbornosť a dobré meno."

Pri tejto príležitosti bol primátor ocenený Čestnou medailou Zboru väzenskej a justičnej stráže III. stupňa.

-nh-

Predstavte si, že vstúpite do miestnosti plnej ľudí. Na prvý pohľad bežná situácia – rozhovory, smiech, pohyb. No zrazu sa všetko zosilní. Hlasy sa prekrývajú, akoby niekto otočil gombík hlasitosti na maximum. Svetlá sú ostré, takmer oslepujúce. Každý krok, šuchnutie či cinknutie pohára sa zdá nepríjemne výrazné...

A k tomu prichádza ešte niečo menej viditeľné, no rovnako náročné – nejasné pravidlá. Kedy sa zapojiť do rozhovoru? Kam sa pozeráť? Čo je „primerané“ správanie? Možno by ste sa cítili zmätene, preťaženi, možno by ste mali chuť z miestnosti čo najrýchlejšie odísť.

Pre mnohé deti s poruchou autistického spektra (ďalej PAS) je takýto zážitok každodennou realitou. Svet, ktorý väčšina z nás vníma ako prirodzený a zrozumiteľný, môže byť pre ne intenzívny, nepredvídateľný a niekedy až zahlcujúci. Nie preto, že by niečo robili „zle“, ale preto, že ich množstvo spracúva podnety inak – detailnejšie, citlivejšie, niekedy bez „filtrova“, ktorý ostatným pomáha triediť dôležité od nepodstatného.

Zároveň je dôležité uvedomiť si, že tento odlišný spôsob vnímania nie je len zdrojom ťažkostí. Často so sebou prináša aj výnimočné schopnosti – schopnosť všimnúť si detaily, ktoré iným unikajú, hlboké sústredenie na obľúbené témy či úprimnosť a priamočiarosť v komunikácii.

Keď teda hovoríme o deťoch s PAS, nehovoríme o „probléme, ktorý treba opraviť“. Hovoríme o inom spôsobe prežívania sveta. A čím lepšie mu porozumieme, tým viac im dokážeme pomôcť cítiť sa bezpečne, prijaté a pochopené.

Čo sú poruchy autistického spektra?

Poruchy autistického spektra sú neurovývinové poruchy, ktoré ovplyvňujú najmä:

- sociálnu komunikáciu,
- sociálnu interakciu,
- správanie, záujmy a aktivity.

Tieto oblasti sa navzájom prelínajú a ovplyvňujú každodenné fungovanie dieťaťa. V praxi to znamená, že dieťa môže mať ťažkosti napríklad s porozumením reči tela, tónu hlasu či skrytých významov v komunikácii. Nadväzovanie vzťahov s rovesníkmi preň nemusí byť prirodzené a často si vyžaduje vedomé učenie sa sociálnych zručností, ktoré si iné deti osvojujú intuitívne. V oblasti správania a záujmov sa môže objavovať potreba opakovania, rutiny a predvídateľnosti, ktorá dieťaťu pomáha orientovať sa v svete. Zmeny môžu vyvolávať neistotu alebo úzkosť, pretože narúšajú pocit bezpečia. Zároveň bývajú typické intenzívne, niekedy veľmi

KEĎ DIEŤA VNÍMA SVET INAK: Poruchy autistického spektra

úzko zamerané záujmy, ktorým sa dieťa venuje s veľkým nadšením a sústredením. Je dôležité zdôrazniť, že rozsah a intenzita týchto prejavov sa u každého dieťaťa líši. Práve preto hovoríme o „spektré“ – každé dieťa s PAS má svoj jedinečný profil silných stránok aj oblastí, v ktorých potrebuje viac podpory.

Prečo vznikajú?

Presná príčina PAS nie je úplne objasnená, ale výskum ukazuje, že ide o kombináciu viacerých faktorov. Genetika: významnú úlohu zohrávajú dedičné faktory. U niektorých detí sa v rodine vyskytujú podobné prejavy alebo príbuzné ťažkosti (napr. v oblasti komunikácie či správania). Nejde však o jeden „gén pre autizmus“, ale o komplexnú súhrnu viacerých genetických vplyvov.

Biologické vplyvy: odlišnosti vo vývine mozgu. Mozog dieťaťa s PAS môže spracúvať informácie iným spôsobom, čo sa prejavuje napríklad vo vnímaní podnetov, učení či sociálnom správaní. Tieto rozdiely vznikajú už počas raného vývinu. Vplyvy prostredia: môže ísť o faktory ako predčasný pôrod, nízka pôrodná hmotnosť, vyšší vek rodičov alebo niektoré zdravotné komplikácie v prenatálnom období a iné.

Dôležité je zdôrazniť, že žiadny z týchto faktorov nepôsobí izolovane. PAS vznikajú ako výsledok ich vzájomného pôsobenia a v mnohých prípadoch nie je možné určiť jednu konkrétnu príčinu. Rovnako platí, že poruchy autistického spektra nie sú spôsobené výchovou rodičov ani ich správaním k dieťaťu.

Ako sa PAS prejavujú?

Príznaky sa často objavujú už v ranom detstve. Ich intenzita aj konkrétna podoba sa však môžu výrazne líšiť – niektoré deti majú len jemné ťažkosti, iné potrebujú výraznejšiu podporu v každodennom fungovaní. Typické je, že prejavy sa menia s vekom a situáciou, v ktorej sa dieťa nachádza. Medzi najčastejšie patria:

V oblasti komunikácie a sociálnych vzťahov:

- obmedzený očný kontakt – dieťa sa môže vyhýbať pohľadu do očí alebo ho používa menej prirodzene;
- ťažkosti v nadväzovaní kontaktov s rovesníkmi – nemusí vedieť, ako sa zapojiť do hry, alebo uprednostňuje samostatné aktivity;
- oneskorený alebo odlišný vývin reči – niektoré deti začnú hovoriť neskôr, iné používajú jazyk netypickým spôsobom (napr. opakovanie slov či viet – echolália);

● problém porozumieť emóciám iných – dieťa môže mať ťažkosti rozpoznať, čo druhí cítia, alebo primerane reagovať na ich pocity;

● doslovné chápanie jazyka – nerozumie ironii, humoru či skrytým významom;

● obmedzené používanie gest (napr. ukazovanie, kývanie) alebo mimiky.

V správaní a záujmoch:

● opakujúce sa pohyby (napr. mávanie rukami, hojdanie sa, točenie predmetov), ktoré môžu dieťa upokojovať;

● silná potreba rutiny a odpor k zmenám – aj malé zmeny v dennom režime môžu vyvolať nepokoj alebo úzkosť;

● úzko zamerané záujmy – dieťa sa môže intenzívne venovať jednej téme (napr. vlakom, číslam, mapám) a tráviť ňou veľa času;

● citlivosť na zvuky, svetlo alebo dotyk – niektoré podnety môžu byť pre dieťa nepríjemné až bolestivé, iné naopak môže vyhľadávať;

● neobvyklé reakcie na podnety – napríklad silná fascinácia určitými zvukmi, predmetmi alebo pohybmi.

Je dôležité si uvedomiť, že tieto prejavy nie sú „zlé správanie“, ale spôsob, akým dieťa reaguje na svet okolo seba. To, čo môže navonok pôsobiť ako nezáujem či neposlušnosť, je často výsledkom preťaženia, nepochopenia situácie alebo snahy zvládnuť náročné podnety. Práve pochopenie týchto prejavov je prvým krokom k tomu, aby sme vedeli dieťaťu vhodne pomôcť a vytvorili preň prostredie, v ktorom sa bude cítiť bezpečne.

Ako môžu rodičia pomôcť?

Dobrá správa je, že včasná podpora dokáže výrazne zlepšiť kvalitu života dieťaťa.

● Včasná diagnostika: ak máte podozrenie, obráťte sa na pediatra alebo odborníka.

● Individuálny prístup: každé dieťa je jedinečné – to, čo funguje jed-

nému, nemusí fungovať druhému.

● Terapie: logopédia, senzorická terapia, behaviorálna terapia, ergoterapia, špeciálno-pedagogická podpora...

● Stabilné prostredie: jasná štruktúra a predvídateľnosť pomáhajú dieťaťu cítiť sa bezpečne.

● Podpora rodiny: rodičia by nemali zostať sami – podporné skupiny a odborníci sú dôležití.

Vzdelávanie detí s PAS

Pre vzdelávanie detí s PAS zohrávajú kľúčovú úlohu najmä intelektové schopnosti a úroveň komunikácie. Intelekt ovplyvňuje, akým spôsobom dieťa spracúva nové informácie, rieši úlohy a učí sa nové zručnosti. Niektoré deti s PAS môžu mať nadpriemerné schopnosti v určitých oblastiach (napr. pamäť, logické myslenie, matematika), zatiaľ čo iné môžu potrebovať viac času a podpory pri osvojovaní základných školských zručností. Rovnako dôležitá je komunikácia, ktorá je základom učenia sa v školskom prostredí. Schopnosť porozumieť pokynom, vyjadriť svoje potreby, zapojiť sa do rozhovoru či spolupracovať s učiteľom a spolužiakmi výrazne ovplyvňuje úspešnosť vo vzdelávaní. Ak je reč alebo sociálna komunikácia oslabená, je často potrebné využívať alternatívne formy komunikácie, vizuálne pomôcky alebo štruktúrované vyučovanie. Kombinácia úrovne intelektu a komunikačných schopností preto výrazne určuje, aký typ podpory dieťa vo vzdelávaní potrebuje a akým spôsobom sa môže čo najlepšie rozvíjať. Deti s PAS môžu navštevovať rôzne typy škôl podľa svojich individuálnych potrieb, schopností a miery potrebnej podpory. Cieľom vzdelávania je vytvoriť také podmienky, aby dieťa mohlo čo najlepšie rozvíjať svoje schopnosti, získavať vedomosti, budovať sociálne vzťahy a pripravovať sa na čo najväčšiu samostatnosť.

v dospelosti. Neexistuje jedna „najlepšia“ škola pre všetky deti s PAS. Vhodnosť konkrétneho typu školy sa určuje individuálne na základe potrieb, schopností a miery potrebnej podpory dieťaťa. Toto posúdenie realizujú odborníci v Centrách poradenstva a prevencie.

Aká je prognóza?

Poruchy autistického spektra sú síce celoživotným stavom, no neznamenajú prekážku pre kvalitný a naplnený život. Pri včasnej podpore, vhodnom vedení a porozumení dokáže mnoho detí s PAS úspešne rozvíjať svoje schopnosti a potenciál. S podporou rodiny, odborníkov a školy môžu:

- rozvíjať svoje silné stránky a záujmy,
- budovať priateľstvá a zmysluplné vzťahy,
- úspešne sa vzdelávať,
- nájsť si svoje miesto v spoločnosti a neskôr aj v pracovnom živote.

Každé dieťa napreduje vlastným tempom a jeho cesta je jedinečná. Dôležité je nevnímať autizmus cez obmedzenia, ale hľadať možnosti, ako podporiť rozvoj schopností a samostatnosti.

Záver

Deti s PAS nás učia, že rozmanitosť nie je prekážkou, ale prirodzenou súčasťou ľudskej spoločnosti. Každé z nich prináša vlastný spôsob myslenia, vnímania a prežívania sveta. Ak sa naučíme načúvať ich potrebám a porozumieť ich jedinečnosti, môžeme objaviť množstvo talentov, schopností a perspektív, ktoré by nám inak zostali skryté. Namiesto hľadania nedostatkov by sme sa mali zamerať na vytváranie podmienok, v ktorých môže každé dieťa rásť, učiť sa a rozvíjať svoje silné stránky. Prijatie, rešpekt a podpora totiž neotvárajú dvere len deťom s PAS, ale obohacujú celú spoločnosť.

-Oľga Račková,
SCPP Ilava-

Pracovníci TSM odstránili nelegálnu skládku

Na území mesta sme v uplynulých dňoch objavili nelegálnu skládku odpadu, pozostávajúcu najmä zo starých pneumatík. Napriek tomu, že sa skládka nenachádzala na pozemku vo vlastníctve mesta, pristúpili sme k jej odstráneniu.

Podľa zistení nejde o postupné hromadenie, ale o jednorazové vyvezenie väčšieho množstva odpadu na dané miesto. Takéto konanie je nezodpovedné voči životnému prostrediu aj voči občanom, ktorí odpad triedia a likvidujú zákonným spôsobom.

Odstraňovanie nelegálnych skládok je finančne aj časovo náročné. Náklady spojené so zberom, prevozom a likvidáciou odpadu zaraďujú rozpočet mesta, pričom tieto finančné prostriedky by mohli byť využité na rozvoj verejných služieb alebo skvalitňovanie prostredia pre obyvateľov.

Občania môžu odpad odovzdať bezplatne na zbernom dvore. V prípade starých pneumatík funguje systém spätného odberu, ktorý zabezpečujú pneuservisy a autoservisy. Pri kúpe

nových pneumatík je totiž v ich cene zahrnutý aj recyklačný poplatok, na základe ktorého je možné staré pneumatiky bezplatne odovzdať. Právnické osoby sú pri nakladaní s odpadom a likvidácii pneumatík povinné postu-

povať v súlade s platnou legislatívou.

V Iľavčanskej doline sme navyše našli kontajner na sklo zasypaný bežným komunálnym odpadom, čím sa znehodnocuje triedenie a komplikuje ďalšie spracovanie odpadu.

Ak nájdete podobné nelegálne skládky, informujte pracovníkov MsÚ alebo mestskú políciu.

-tsm/nh-

Technické služby pokračujú v údržbe a zveľďovaní mesta

Pracovníci Technických služieb mesta počas uplynulých týždňov pracovali na modernizácii a skvalitnení verejných priestranstiev. Na mestskom cintoríne dokončili obnovu okolia okrasnej záhrady pri dome smútku. Zároveň vybetónovali chodník k posled-

nému hroboriadiu. Na túto etapu nadviaže vybudovanie nových hrobových miest, ktoré rozšíria celkovú kapacitu cintorína.

Na Záhradníckej ulici sa TSM venujú modernizácii verejného osvetlenia. V súčasnosti tam prebiehajú elektroinštalačné práce

a montáž nových, úspornejších LED svietidiel.

V centre mesta začali s čistením zámokovej dlažby v parku pri kostole, čím prispievajú k estetickému vzhľadu tejto frekventovanej verejnej plochy.

-tsm-

Šikovné ruky Iľavčanov tentoraz tvorili zo skla a z nití

V máji a júni sa múzeum rozžiarilo farebnými sklíčkami. Keď sme zasvietili vystavené lampy, malá tmavá miestnosť zrazu pôsobila rozprávkovo. Nielen lampy, ale aj farebné kvetiny a rôzne dekorácie nám zapožičali tvoriví manželia Ján a Betka Kminiakovci z Klobušíc.

Prácu so sklom technikou Tiffany si osvojili na kurze u ilavskej vitrážistky Danky Vlčkovej. Hoci sú už na dôchodku, tvorbe sa venujú dlhé roky a práca so sklom patrí medzi ich obľúbené záľuby. Okrem skla pracujú aj s drevom, kameňom či živými kvetmi. Svoju kreativitu naplno rozvíjajú v záhrade pri rodinnom dome. Keď pôjdete po chodníku oproti kaštieliu v Klobušiciach, určite ich čarovnú záhradu neprehliadnete.

Výtvary zo skla sme doplnili jemnými háčkovanými dečkami Janky Krnáčovej. Jej tvorbu sme v múzeu predstavili už v minulosti a návštevníci ich mohli obdivovať aj na veľkonočných remeselných trhoch v dome kultúry, kde sa prezentovala napríklad háčkovanými kraslicami. Janka býva na Skale a ručným prácam sa venuje niekoľko desaťročí.

Za zapožičanie exponátov na výstavu tvorcom ďakujeme. Ak aj vy niečo zaujímavé vytvárate alebo zbierate, ozvite sa nám. Nájdete nás v múzeu alebo v knižnici. Radi sa s vami porozprávame o možnostiach prezentácie vašej tvorby či zbierky.

-ot-

ILAVSKÝ BEH MÁ PO ÔSMICH ROKOCH NOVÉHO ABSOLÚTNEHO VÍŤAZA

Nedela 24. mája v Ilave patrila tradičnému bežeckému podujatiu pod organizačnou taktovkou Mesta Ilava a s podporou stabilného generálneho sponzora Agromix Ilava. Ilavský beh sa konal už po dvadsiaty deviaty raz a priniesol so sebou rekordný počet pretekárov – na štart sa ich tento rok postavilo dovedna 194, z toho až 130 detí a 64 dospelých. Po predošlom chladnom ročníku tentokrát organizátori zabezpečili slniečko a vysoké teploty. Horúce počasie síce vždy priláka množstvo detí a divákov, no pretekárom viac vyhovuje chladnejšia klíma. Napriek tomu na trati výborne zabojovali aj s touto prekážkou. Absolútny víťaz preteku Vladimír Kuric dobehol do cieľa za 47 minút a 50 sekúnd. Prvá žena Nikola Martináková pokorila cieľovú čiaru o bezmála deväť minút neskôr.

Deti sa delili na dve kategórie. Detské kategórie boli ako obvykle rozdelené na dva štarty. V tom prvom si trať dlhú 800 metrov spoločne odbehli žiaci prvého stupňa základnej školy, škôlkari, ale aj tí najmenší za asistencie rodičov. V tejto kategórii sa oceňovalo päť najrýchlejších dievčat a chlapcov. Zlatú priečku obsadili súrodenci Viktória Panáková a Martin Panák – obaja pretekali za AK Spartak Dubnica nad Váhom. Odmenených bolo aj šesť najneskôr narodených detí (v rokoch 2023, 2024 i 2025).

Po nich štartovací čiaru obsadili dievčatá a chlapci z ročníkov päť až deväť, ktorí si zmerali svoje sily na trati dlhej 1 200 metrov. Aj spomedzi nich sa na stupeň víťazov postavilo päť pretekárov. Najrýchlejší boli Bela Belobradová z Považskej Bystrice a Lucas Moravčík z Dubnice nad Váhom.

Medzi vysokou konkurenciou z okolitých bežeckých klubov vyzdvihneme i našich domácich detských pretekárov zo Základnej školy Ilava, ktorým sa podarilo umiestniť medzi najlepšmi – Karolína Faltusová, Adel Mária Staňová, Lucas Kocúr, Matúš Šedo, Matej Hanko, Tereza Dianová, Jakub Šedo a Michal Staňo. V mene organizačného tímu a Mesta Ilava im gratulujeme a ďakujeme za výbornú reprezentáciu nášho mesta.

Na trasu dlhú trinásť kilometrov s prevýšením 176 metrov si tento rok trúfalo 46 mužov a 18 žien. Domácich pretekárov, ktorí si trasu Ilavského behu odbehli s registráciou za Ilavu alebo za mestskú časť Klobušice, bolo na 29. ročníku dovedna deväť. Titul „NAJLEPŠÍ ILAVČAN“ si odniesol Ferdinand Šípka, ktorý sa v celkovom poradí umiestnil na 14. mieste a vo svojej kategórii (MUŽI „C“) na 3. mieste. Toto ocenenie je jednou zo špeciálnych cien, ktoré patria k tradíciám ilavského bežeckého podujatia. Ďalšou z nich je cena pre pretekára, ktorý ako prvý pokorí métu na vrchu Kopánka. „HORSKÚ PRÉMIU“ si zaslúžene vybojoval celkový víťaz podujatia Vladimír Kuric. Titul „NAJMLADŠÍ ÚČASTNÍK“ tento rok

patril až dvom pretekárom, ktorí sa narodili v roku 2010 – Martin Hodek a Adrián Molnár. Po niekoľkých rokoch nastala zmena i pri titule „NAJSTARŠÍ ÚČASTNÍK“, tentoraz ním bol Marián Cyprián s rokom narodenia 1947.

Osem rokov bol držiteľom titulu absolútny víťaz Miroslav Ilavský, ten sa tento rok na štart Ilavského behu nepostavil, a tak na štartovnej listine svietilo niekoľko horúcich

kandidátov na získanie prvenstva. Napokon si ho svojím výkonom s časom 47:50 min. vybojoval Vladimír Kuric, ktorý pretekala za tím Champion club Dubnica nad Váhom, pričom sa zároveň stal i víťazom hlavnej kategórie „Muži A“. V tejto kategórii mužov do 39 rokov sa za ním na stupeň víťazov postavili Ján Vronka, Stanislav Pastorek, Peter Bušo a Jakub Hanko.

V kategórii „Muži B“ od 40 do 49 rokov boli ocenení Alexander Moravčík, Miroslav Gad, Lukáš Trepáč, Peter Kaňovský a Štefan Štefina.

Najrýchlejšími pretekármi v kategórii „Muži C“ od 50 do 59 rokov tento rok boli Ján Zvara, Vladimír

Trojica najúspešnejších mužov v absolútnom poradí.

POĎAKOVANIE ORGANIZÁTOROV

Ďakujeme vedeniu MESTA ILAVA na čele s primátorom mesta Ing. Viktorom Wiedermannom, MESTSKEJ POLÍCII ILAVA, zdravotnému dozoru a všetkým sponzorom, ktorí sa podieľali na finančno-materiálnom zabezpečení XXIX. ročníka Ilavského behu, predovšetkým firmám - AGROMIX Ilava, CK JOMATOURS, s.r.o. Čadca, COMEXTRANS, s.r.o. Ilava, kúpeľňové štúdio TOMI Ilava, masážny salón MADERA Ilava, KIARA kozmetický salón Z. Tichá Beluša, Výkup druhotných surovín V. Masár Ilava, KOLMAN, s.r.o. Dubnica n/V, reštaurácia MORAVEC CAFÉ Ilava, p. DOBRODENKA Dulov, KNIHY KORNÉLIA Ilava, Pizzeria LA TORRE Ilava, BOWLING COFFEE Ilava, ILSPORT Ondraščin Ilava, HORTUS, s.r.o. Ilava, BUFET ROSA Ilava, KRAPS, s.r.o. Ilava, AGRO-L Kvašov, FULL CAFÉ Ilava, TRNÍK-SLUŽBY, s.r.o. Púchov, A&M BUČEK Borčice, HS ELEKTRO D. Streličák Ilava, kozmetický salón ZAFÍR Lenka Hošťáková a KAUFAND, logistický sklad Ilava.

V neposlednom rade ďakujeme všetkým dobrovoľníkom a dlhoročným pomocníkom, či už pri príprave trate, ako aj pri zabezpečovaní organizačnej práce počas celého podujatia. Za zabezpečenie občerstvenia pre pretekárov, organizátorov a divákov ďakujeme Radomírovi Štefancovi z Bufetu ROSA a za zdravé ovocné posilnenie spoločnosti Kaufland. Úprimné poďakovanie patrí aj obyvateľom mestskej časti Ilavka a Štyri Lipy z Hornej Poruby, ktorí pretekárom vytvorili už tradične milé, pohostinné a veľmi srdečné prostredie prispievajúce nielen k vynikajúcej spoločensko-sportovej úrovni samotného podujatia, ale i ku skvelej reprezentácii celého nášho mesta.

-Organizačný výbor Ilavského behu-

Janík, Ferdinand Šípka a Zdenko Uhlár.

Medzi najstaršími mužmi nad 60 rokov boli ocenení Ján Môtik, Vladimír Vlasatý, Jaroslav Pavlacký a Július Žiaček.

V absolútnom poradí boli ocenené tri prvé miesta – Vladimír Kuric, Alexander Moravčík a Ján Vronka.

Medzi ženami aj tento rok dominovala Nikola Martináková, ktorá štartovala za Jogging klub Dubnica nad Váhom, čím si na konto pripísala

už svoje štvrté víťazstvo na Ilavskom behu, pričom tento rok osadila celkovo desiatu priečku s časom 56:35 min.. V kategórii žien do 34 rokov sa umiestnili aj Katarína Košťaliková, Soňa Kuricová a Vanesa Klemanová. Medzi ženami nad 35 rokov boli najrýchlejšie Mária Koláriková, Andrea Bíziková, Iveta Hulvátová a Darina Staňová. Absolútne poradie medzi ženami napokon vyzeralo takto: Nikola Martináková, Mária Koláriková a Andrea Bíziková.

Ilavská 25-ka má za sebou 42. ročník

Prvomájový víkend sa v Ilave uskutočnil 42. ročník tradičného turistického podujatia Ilavská 25-ka. Podujatie každoročne spája priaznivcov turistiky a pohybu naprieč všetkými vekovými kategóriami.

Ani tento rok nechýbala príjemná atmosféra, dobrá nálada či krásne výhľady. Organizátori ďakujú mestu Ilava, podporovateľom, dobrovoľníkom aj všetkým účastníkom za úspešný priebeh podujatia. Ďalší ročník Ilavskej 25-ky je naplánovaný na 1. mája 2027.

-nh-

FUTBALOVÁ MLÁDEŽ V ILAVE ŽIJE: Od domáceho miniturnaja až po skvelú reprezentáciu na Crystal Cupe!

Ilavská futbalová mládež má za sebou mimoriadne úspešný a náročný týždeň, ktorý odštartoval vydareným domácim miniturnajom prípraviek a vyvrcholil skvelou reprezentáciou mesta na prestížnom Crystal Cupe.

Mládežnícky futbal v MFK Ilava zažíva mimoriadne produktívne obdobie. Všetko to odštartovalo vo štvrtok 11. júna 2026, kedy náš domáci štadión ožil skvelým miniturnajom prípraviek. Na ilavskom trávniku sa v systéme "každý s každým" predstavili nádejné talenty z tímov U9 Ilava, U9 Košeca, U9 Bolešov a naša najmladšia kategória U8 Ilava.

Celé popoludnie sa nieslo v perfektnej futbalovej atmosfére, ktorú si naplno užili samotní hráči a veľkú radosť z predvedenej hry mali aj prítomní rodičia. Pre domáce výbery to však nebola len skvelá zápasová prax, ale najmä dôležitá generálka pred veľkou výzvou. Táto príprava sa naplno prejavila v sobotu 13. júna, kedy sa naše výbery predstavili na prestížnom a ostro sledovanom turnaji Crystal Cup v Lednických Rovniach. V silnej konkurencii – kde v kategórii U9 účinkovalo 10 tímov a v kategórii U8 ďalších 10 tímov – naše ilavské tímy vzorne reprezentovali klub aj mesto. Na turnaji predviedli kvalitné a odhodlané výkony, ukázali

futbalové srdce a vybojovali krásne umiestnenia, na ktoré môžeme byť právom hrdí!

Za týmito úspechmi a napredovaním našich detí však stojí niečo, čo nie je na prvý pohľad vidieť – hodiny obetavej práce, trpezlivosti a voľného času. Obrovské uznanie a vďaka patria trénerovi mladšej prípravky U9 Matejovi Kňážekovi a taktiež trénerom kategórie U8 Stanislavovi Oboňovi a Michalovi Vrábľovi. Je nesmierne chvályhodné, s akým nasadením sa venujú našej futbalovej omladine, formujú ich po športovej stránke a vedú ich k tímovej spolupráci. Tréneri, robíte pre ilavský futbal neoceniteľnú prácu. Ďakujeme!

-MFK Ilava-

Čriečky z histórie ilavského futbalu

Pre mnohých mladých mužov v minulosti nebol futbal len športom, ale aj priestorom na stretávanie sa a budovanie celoživotných priateľstiev. Ilavčan Dušan Kozík si opäť zaspomínal na bývalých spoluhráčov a kamarátov, z ktorých mnohí už nie sú medzi nami.

„Posledný víťazný zápas o postup priťiahol množstvo fanúšikov. Prvým gratulantom bol predseda MsNV Štefan Majerech (na čele mesta pôsobil v rokoch 1961 – 1971) a predseda futbalového oddielu Pavol Koval. Keď vtedy pršalo, štadión bol na niektorých miestach samé blato. Po zápase sme mali u Moravca slávnostné posedenie s prípitkami a občerstvením. Zúčastnil sa futbalový výbor aj celý výbor TJ Sokol,“ hovorí Dušan Kozík pri pohľade na fotografiu mužstva z roku 1965 po víťaznom zápase. -ot-

Horný rad zľava (stojaci): tréner Ižvolt, hráči Schiller, Barkáč, Letko, Hujo, Bakoš, Dolinský, vedúci mužstva Borčický a Hujo. Dolný rad zľava: Kozík, Kováčik, Bosý, Kováčik, Šlesarik.

Ilava hostila Majstrovstvá Európy v biliard hokeji

Ilava hostila Majstrovstvá Európy v biliard hokeji – šprtce, ktoré do mesta prilákali hráčov z ôsmich krajín Európy. Na podujatí sa predstavili reprezentanti Slovenska, Česka, Moldavska, Ukrajiny, Poľska, Rumunska, Švédska a Fínska.

Organizátorom podujatia bol tím Lions Ilava, ktorý získal dôveru usporiadať európsky šampionát práve na Slovensku – v Ilave. Súťaž prebiehala v niekoľkých disciplínach počas troch súťažných dní.

Piatkový program patril disciplíne Air Hockey družstiev a jednotlivcov. V kategórii žien získala 3. miesto Renáta Gajdošíková. V súboji družstiev bol úspešný domáci tím Lions Ilava, ktorý obsadil 3. miesto v kategórii družstiev.

V sobotu pokračovali súťaže v disciplíne Biliard Hokej – Šprtce jednotlivcov. Výborný výsledok dosiahla Mária Pastorková z tímu Lions Ilava, ktorá získala 2. miesto. Slovenské družstvo v zložení Radek Markovič, Rastislav Schmitbauer, Jozef Kršák, Peter Valašík a Tomi Slovák obsadilo 2. miesto a zlepšilo tak svoje umiestnenie oproti Majstrovstvám Európy 2024 v Prahe, kde skončilo tretie. V kategórii Multitable – najvšestrannejší hráč získal Peter Valašík 3. miesto.

Nedeľný program patril disciplíne Rod Hockey jednotlivcov. V kategó-

rii žien obsadila Alexia Chlebanová 3. miesto a titul majsterky Európy získala Lucia Kašická. Medzi mužmi získal Marian Chlebanu 2. miesto a Tomi Slovák obsadil 3. miesto. Slovenská reprezentácia získala v kategórii družstiev 2. miesto.

Prezident klubu Lions Ilava a zároveň kapitán slovenskej reprezentácie Radek Markovič ďakuje všetkým hráčom za ich výkony, úspechy, reprezentáciu mesta a úspešné zvládnutie významného medzinárodného športového podujatia. -Lions Ilava/nh-

Ilavskí karatisti uspeli na Slovenskom pohári

V sobotu 25. apríla sa v Dubnici nad Váhom uskutočnilo 3. kolo Slovenského pohára v karate a kobudo, ktoré organizačne zabezpečil klub Karate TJ Sokol Ilava.

Na súťaži sa predstavilo celkovo 620 pretekárov. Z Ilavy sa zapojilo 43 športovcov, medzi nimi aj viacerí debutanti, ktorí si vyskúšali súťažné prostredie po prvý raz. Ilavskí karatisti dosiahli výborné výsledky a spolu získali 66 medailových umiestnení – 23 zlatých, 15 strieborných a 28 bronzových medailí.

Podujatie sa podarilo pripraviť na vysokej úrovni aj vďaka spolupráci organizátorov, dobrovoľníkov a partnerov. Organizátori ďakujú všetkým, ktorí sa podieľali na jeho príprave a priebehu – predsedovi Trenčianskeho samosprávneho kraja Jaroslavovi Baškovi, primátorovi mesta Ilava

Viktorovi Wiedermannovi, primátorovi mesta Dubnica nad Váhom Petrovi Wolfovi, primátorovi mesta Nová Dubnica Petrovi Marušincovi, sponzorom, ako aj rozhodcom na čele s hlavným rozhodcom Martinom Jarabicom za férové vedenie súťaže. Veľké poďakovanie patrí aj Slovenskej federácii karate a bojových umení za spoluprácu.

Mesto Ilava dlhodobo podporuje činnosť klubu TJ Sokol Ilava – od diel karate a teší sa z úspechov jeho športovcov, ktorí reprezentujú mesto.

-Tréner TJ Sokol Ilava karate Kamil Horák-

Peter Mišík v mladosti a v roku 2026 ako aktívny a úspešný tenista v seniorskej kategórii.

Peter Mišík sa tenisu venuje takmer 60 rokov. Počas života sa aktívne venoval aj futbalu, hokeju či cyklistike, no práve tenis zostal jeho najväčšou športovou vášňou.

V súčasnosti je veľmi úspešný hlavne na seniorských turnajoch po celej Európe. Po turnaji MT 400 v srbskom Belehrade, ktorý sa uskutočnil v máji 2026, sa posunul medzi sto najlepších hráčov sveta

Blahoželáme aktívnemu oslávencovi

vo svojej seniorskej kategórii. Za úspešnú reprezentáciu regiónu v roku 2025 ho ocenil aj Výkonný výbor Stredoslovenského tenisového zväzu.

V uliciach Ilavy ho môžete často stretnúť na bicykli a jeho meno sa pravidelne objavuje v správach o

športových úspechoch. Len málokto by preto povedal, že 1. júna 2026 oslávil významné životné jubileum – 70 rokov.

So športom sa však rozhodne nelúči, práve naopak. Stále má chuť hrať, zmerať si sily na turnajoch aj s mladšími hráčmi,

takže zrejme domov ešte nejakú medailu prinesie.

K životnému jubileu Petrovi Mišíkovi srdečne blahoželáme, prajeme mu pevné zdravie, veľa energie a ešte mnoho športových aj osobných úspechov.

-ot-

ŠTUDUJ na MTF STU
v Dubnici n/V

Štúdium je bezplatné
v štandardnej dĺžke

STU
MTF

SLOVENSKÁ TECHNICKÁ
UNIVERZITA V BRATISLAVE
MATERIÁLOVOTECHNICKÁ
FAKULTA SO SÍDLOM V TRNAVE

**Otvárame 2. KOLO
Bc. štúdium**

- Počítačová podpora výrobných technológií a robotizovaných systémov
- Smart výrobné inžinierstvo
- Bezpečnostný a environmentálny manažment
- Priemyselný manažment
- Materiálové inžinierstvo
- Mechatronika

**Prihlášky na
štúdium
do 31. júla**

Výučbové stredisko
MTF STU v Dubnici n/V

MTF STU je NAJLEPŠIA
fakulta na Slovensku

Stredisko MTF STU si naplánujete podľa vlastných potrieb!

Viac info: www.studujMTF.sk alebo www.mtf.stuba.sk

OZNAM MESTSKÉHO ÚRADU

Mesto Ilava, referát daní a poplatkov, oznamuje občanom, že v úradných hodinách v termíne od 3. júna 2026 do 6. júla 2026 si môžu občania osobne na mestskom úrade vyzdvihnúť svoje rozhodnutia o vyrubení poplatku za komunálny odpad.

Platbu je možné zrealizovať bezhotovostným prevodom prostredníctvom banky, prípadne platobnou kartou priamo na mestskom úrade. V najnutnejších prípadoch bude mesto akceptovať aj úhradu v hotovosti.

Od 13. júla 2026 bude mesto zasielať nevyzdvihnuté rozhodnutia prostredníctvom Slovenskej pošty.

**ELEKTROINŠTALÁCIE
PROJEKTY
REVÍZIE**

042 44 653 97
www.hselektro.eu

**HS ELEKTRO
ILAVA**

**BLESKOZVODY
PRÍPOJKY NN
PREDAJŇA**

INZERCIA: Ponúkam plexisklo 2 - 10 mm, narežem na mieru.

Tel. 0949 483 457

**ILAVSKÝ
MESAČNÍK**

Kultúrno-spoločenské noviny obyvateľov mesta Ilava. Vydáva: Mestský úrad Ilava, IČO: 00317331, Mierové námestie, 019 01 Ilava. Adresa redakcie a príjem inzercie IM: Infocentrum Ilava, Ružová 98, 01901 Ilava Tel.: 0948 094 341. Šéfredaktor: Mgr. Natália Hudecová, DiS. art., e-mail: ilavskymesacnik@ilava.sk. Redakcia Ilavského mesačníka: Olga Tomášová. Korektúra: Mgr. Magdaléna Kobzová. Grafická príprava: RA-VA MEDIA, s. r. o. Tlač: Agentúra Pardon - TN, s. r. o., Trenčín. Číslo povolenia: SK OMT - 16. Náklad: 2 260 ks. EV 3868/09 Príspevky nehonorujeme. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu, prípadne nezverejnenie materiálov. Uverejnené príspevky sa nemusia zhodovať so stanoviskom redakcie. ISSN 13 38-9262

NOVOOTVORENÝ SALÓN PEDIKÚRY

Ponúkame:

Estetická pedikúra	Protetika nechta
Mokrá pedikúra	Ošetrovanie popraskanej kože
Suchá pedikúra	Odstránenie zhrubnutej kože
Kombinovaná pedikúra	Masáž nôh
Odstránenie kurích ôk	Peeling nôh
Ošetrovanie zhrubnutých nechtov	Premerám a objednam topánky pre diabetikov značky Diawin
Špony na korekciu nechtov	

PEDI sféra
 pedi.sfera

0949 166 394

Moyzesova 1976/125, 01901 Ilava

SPOMIENKA

*„Odišla si cestou, ktorou ide každý sám,
len brána spomienok zostala dokorán.“*

Dňa 5. júna 2026 bolo rok tomu, čo nás opustila naša mama, babka, prababka a praprababka
Antónia JANIGOVÁ.

S láskou spomínajú syn a dcéra s rodinou a vnúčence s rodinami.

SPOMIENKA

*Desať rokov odvtedy čo si odišla mami,
a predsa si tu - v každom našom dni si s nami.
Čas plynie, rany sa učia dýchať,
no láska k tebe nemá konca ani ticha.
Je ako svetlo, čo nezhasína v noci,
ako hviezda čo vedie nás bez pomoci.*

Dňa 3. apríla sme si pripomenuli
10. výročie od úmrtia milovanej mamy
pani ANNY VANKOVEJ.

S láskou spomínajú dcéra Anina s manželom, vnuci Peter a Lukáš.

SPOMIENKA

*„Neplačte, že som odišiel, len pokoj
mi prajte a v srdci večnú spomienku
si na mňa zachovajte.“*

Dňa 12. júna uplynulo 8 rokov od smrti
manžela, otca, dedka a pradedka
Jozefa BEHANA.

S láskou spomíname.

SPOMIENKA NA ZOSNULÝCH RODIČOV

**Štefan KOZÍK
s manželkou
Annou KOZÍKOVOU**

bývali v novootvorenej budove pošty na námestí v Ilave.

Obaja na pošte aj pracovali,

Štefan ako domovník a Anna v administratíve.

S láskou spomínajú syn Dušan a dcéra Irena s rodinami.

SPOMIENKA

*„Ťažko je nespomínať, keď v očiach
slza stojí, ťažko je zabudnúť,
keď srdce stále bolí.“*

Dňa 15. júna sme si pripomenuli
2. výročie, kedy nás navždy opustil
pán Ladislav VAŇO.

S láskou spomína manželka a dcéra. Odpočívaj v pokoji.

SPOMIENKA

*„Keby ste niekedy radu potrebovali,
len s láskou si na mňa spomeňte,
budem žiť s Vami aj naďalej a budem
bdiieť nad Vaším každým krokom.“*

Dňa 20. júna 2026 uplynulo 10 rokov,
odkedy odišiel do večnosti náš drahý
manžel, otec a starý otec
Anton NOVOSAD.

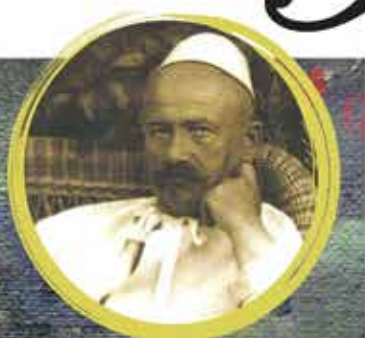
S láskou spomína manželka Eva a synovia.

MESTO ILAVA • MESTO UHERSKÉ HRADIŠTĚ • NADACE MORAVSKÉ SLOVÁCKO • GALERIE JOŽI UPRKY

UPRKA

sa vracia do Klobušíc

Významný moravský maliar JOŽA UPRKA žil a tvoril v rokoch 1922-1937 na Slovensku, v Klobušiciach. Hlavnými námetmi jeho tvorby boli kroje, malebná krajina Moravského Slovácka a neskôr i Slovenska.

1.7.2026

10.00 Vernisáž jednodňovej výstavy obrazov Joža Uprku v Kaštieli Klobušice.

Budete mať jedinečnú príležitosť vidieť tvorbu umelca počas jedného dňa od 10.00-18.00 hod.

12.30-16.00 Kultúrny program v areáli bývalej umelcovej vily.

Vystúpenia moravských a slovenských súborov pred bývalým sídlom maliara, dnešným Centrom pre deti a rodiny

14.00

Oficiálne otvorenie stretnutia Slovákov a Čechov. Slávnostné odhalenie pamätnej bronzovej tabule Jožovi Uprkovi.

Dieło akademického sochára Zdeňka Tománka bude umiestnené na budove vily.

V kultúrnom programe od 12.30-16.00 vystúpia:

Oľga Baričičová a kamarádi • Heligonkáři Feješovci
Cimbálová muzika Burčáci • Folková a country kapela Jalové hlasy
Kouzelník Jiří Hadaš, prezident Českého magického svazu
Deti zo ZUŠ Ilava

Srdčne vás pozývame, vstup voľný

Výstava: Kaštieľ Klobušice (Zámocká 21/2)
Program: areál Centra pre deti a rodiny (M. Nešpora 104/16)

Z podujatia budú vyhotovované vizuálne a audiovizuálne záznamy, ktoré môžu byť zverejnené na webovom sídle mesta a jeho sociálnych sieťach za účelom informovania verejnosti o aktivitách mesta.